

Obsah

ZÁKLADY AGRESE	9
Zamyšlení nad překážkami	9
Ritualizace: Úrovně prodlužované hrozby	12
Adaptivní význam střežení zdrojů	15
Mylné představy o střežení zdrojů	16
Jaké jsou druhy střežení zdrojů	19
Střežení potravy	19
Střežení předmětů	20
Střežení místa	21
Střežení majitele	21
Další typy střežení	22
Kombinace	22
Manipulace s tělem	22
PRÁCE SE PSY SE SKLONY KE STŘEŽENÍ ZDROJŮ	25
Behavioristické a medicínské modely	25
Jak rozpoznat střežení	26
Jak odhadnout získané zábrany v kousání	27
Další prognostické indikátory	31
Používání náhubku a vodítka	35
Znecitlivění vůči náhubku	38

TO JE MOJE!

TERAPIE	41
Zvládání	42
Zvláštní ohledy na děti	43
Zásady znečitlivování a protipodmiňování	44
Vytvoření hierarchie	47
Proměnné	50
Provádění cvičení Z+P	53
Nácvik	53
Posloupnost událostí v klasickém podmiňování	55
Předvídatelnost	61
Příklady hierarchií	61
Příklad hierarchie při střežení misky na krmivo	63
Příklad hierarchie při střežení předmětu	67
Střežení místa	73
Výcvik s předběžným cílem	74
Vzorová výcviková sekvence týkající se cvičení s umístěním	76
Generalizace	81
Řešení problémů s hierarchií	83
Netlačte na pilu	83
Kolize kritérií	84
Stabilizace úrovně	85
Jak se vyhnout pochybení ve zvládání	88
Zkoušky bez přípravy	88
Problémy s generalizací	90
Principy znečitlivování pro účely manipulace s tělem	95
Příklad hierarchie při omezování pohybu hlavy a vyšetření tlamy	97
Operantní varianty	104
Znovuzískání střežených předmětů	108

DOPLŇKOVÁ OPATŘENÍ	111
Udržování a regrese	114
Cvičení určené k prevenci problémů s manipulací tělem	116
Prevence střežení	117
ZDROJE	11S9
Doplňující četba	119
DODATEK I	
Diferenciální posílení operantně nekompatibilního psa, který střežil misku	121
DODATEK II	
Zvládnutí hierarchie závažného strachu z ruky	124

Základy agrese

Tato příručka pojednává o psech, kteří vrčí, štěkají a koušou, když se jim snažíte něco vzít, když se k nim přiblížíte, zatímco jedí, nebo když se dožadují nějakého jiného zdroje, jako například svého pána nebo pohodlného místa na spaní. Jde o pozoruhodně rozšířený problém, ale naštěstí jej lze obvykle úspěšně vyřešit, a dokonce mu i předejít.

Zamyšlení nad překážkami

Nepřátelství vůči psům, kteří mají problémy s agresivitou, stále roste. Dříve tomu tak nebylo, alespoň ne ve Spojených státech. V nesmírně legrační povídce Jamese Thurbera posílá žena pravidelně krabičku čokolády každému ve svém okolí, koho v uplynulém roce pokousal pes. Jednoho roku takto poslala celkem 50 krabiček. Mrzoutský pes se tehdy bral „s rezervou“ a byl spíše terčem vtípkování, než předmětem právních sporů, jako je tomu dnes. Bylo jasné, že psi jsou zkrátka zvířata – a zvířata někdy koušou.

Dnešní společnost však nepochybně vede ráda spory. Ale psi jsou zvláště citlivým tématem. V porovnání s újmami, které si člověk způsobí například při otevírání plechovky v kuchyni, se pokousání psem jen zřídkakdy řeší stejným způsobem. V případě pokousání zamíří dotyčný pravděpodobně hned na pohotovost. Pokaždé, když se něco stane v souvislosti se psem, začne se vyvíjet tlak na zákonodárce, ať zakáží

chov psů, ať se všem psům musí nasazovat náhubky nebo ať se veřejnost lépe ochraňuje ještě dalšími způsoby. Přesto jsou lidé daleko víc ohroženi zahradními sekačkami. Je mnohem pravděpodobnější, že vás opakovaně zasáhne blesk nebo že vás zabije bagr, než že vás usmrtí pes. Nešťastná úmrtí batolat mnohem častěji souvisejí se stolitrovými plastovými nádobami než s útoky psů, a přesto nikdo nevolá po tom, aby se tyto nádoby zakázaly. Existuje též astronomicky větší pravděpodobnost, že děti zabije vlastní rodič nebo opatrovník nežli pes. Ohledně psů máme vysoká očekávání. Ve skutečnosti jsou *převalice* vysoká. Laťka, kterou jsme jim nasadili, je taková, že u jiného živočišného druhu, včetně nás samých, bychom to považovali za absurdní. Vyžadujeme, aby za celý život psa nedošlo k žádnému agresivnímu chování namířenému proti lidem, a to ani v té nejritualizovanější formě. Je to, jako kdybychom se za celý svůj život ani jednou

nepřestali ovládat, nevynadali jedinému řidiči při jízdě autem, nikdy se na nikoho „neutrhlí“ v dlouhé frontě, nenapsali rozčílený dopis vydavateli ve snaze se obhájit proti domnělému ohrožení, nepovolali právníka nebo neřekli své partnerce/partnerovi něco, čeho bychom později trpce litovali. Zakazuje se veškerá pro živočišné druhy normální, dokonce i vysoce ritualizovaná, agrese.

A jako by to nestačilo, vyžadujeme též, aby psi byli z ničeho nic velice agresivní v případě, kdy se nám někdo chystá ublížit. Chceme, aby pes poznal, kdo je dobrý člověk, a kdo je zlý, a aby strážil i naše vytoužené zdroje! Dokonce psy s tímto záměrem vychováváme a flirtujeme s libovolnou selekcí rysů, jako je „ostrážitost vůči neznámým“, „jednomu člověku“ nebo „jednomu rodinnému psovi“ či další eufemismy, které naznačují, že nechceme, aby psi byli až tak úplně družní a společenští. Nezdá se nám až tak nemožné vychovat psa tak, aby strážil žárlivěji naše stereo než svou masitou kost.

Tím ale nenaznačuji, že bychom neměli brát agresivitu psů vážně a že bychom neměli udělat vše pro to, abychom ji eliminovali. Chci však říci, že dobrým začátkem tohoto úsilí by mohlo být to, že se zamyslíme nad překážkami, které vytváříme. Lze mimořádně spolehlivě předpokládat, že psi, podobně jako všechna zvířata, se budou chovat agresivně, když se bojí nebo když se cítí ohroženi, aby tak bránili své zdroje. Jestliže bychom chtěli, aby k tomuto nikdy nebo téměř nikdy nedocházelo, museli bychom si stanovit celou řadu obranných linií, počínaje tím, že se budeme muset vypořádat s biologickým vkladem, se kterým nesouhlasíme.

Ritualizace: Úrovně prodlužované hrozby

Když se na vás rozzlobím nebo mám pocit, že mi bylo ublíženo, je velký rozdíl mezi tím, jestli vás zažaluji nebo se vůči vám začnu chovat hrubě, a tím, když vytáhnu pušku a začnu na vás střílet. Přestože to všechno jsou agresivní činy, jeden druh je ritualizovaný, a jeden ne. V našem zákonodárství se odráží to, že uznáváme, že některé způsoby řešení konfliktů a projevy agresivity jsou v pořádku, kdežto jiné nikoli. Podstata tohoto rozdílu spočívá v míře způsobené škody. Ve sportu – ve kterém jde v zásadě o vítězství v konfliktní situaci – se to rozlišuje také. Ze všudypřítomnosti pravidel ve sportu vyplývá, že se shodneme na potřebě pravidel a dohod, podle kterých se řídí to, jak se máme při sportu chovat.

Podobně platí, že je velký rozdíl mezi ritualizovaným a neritualizovaným řešením chování psů. V psí společnosti představuje tvrdý pohled, vrčení, štěkání a kousání bez zmrzačující síly „legální metodu“ řešení konfliktů. Psi mají své způsoby, jak urovnat spory – například jak říci „ustup!“ – aniž by to účastníky náhle vypuklé nespoutané agrese nějak příliš poškodilo. Psi mají silné čelisti, schopné rozdrtit kosti a trhat maso. Tyto zbraně s sebou nosí bez přestání, ale přesto se jim daří se jako živočišný druh vzájemně nevyhubit, navzdory všem šarvátkám ohledně kostí, fenek a mršin. Důvodem je dlouhá historie selekce ve prospěch dobře vyvinuté ritualizace.

Níže vyjmenovávám součásti ritualizované agrese psů. Vypovídají o vnitřním rozpoložení psa a jeho ochotě být ve střehu vůči blížícímu se ohrožení, a zároveň inzerují schopnost agonistického chování („Vidíš ty zuby? Slyšíš to hrozivé vrčení? V boji bych byl strašlivým protivníkem...“). Zrychlená

konzumace je specifikum, které slouží k odrazování protivníků od toho, aby se zdržovali blízko zdrojů; zbývající se užívají ve všech typech situací, kdy pes vyzývá druhého k ústupu.

1) Ztuhnutí

Říká se mu též „tvrdý pohled“, a je to skelný pohled provázený zastavením pohybu. Jestliže pes žvýkal, žvýkat přestane. Jestliže žral, žrát přestane. Dívá se nepřímě; pes na blížící se hrozbu hledí zpřímě jen zřídka. Majitelé hovoří například o tvrdém, odtazitém výrazu nebo o tom, že pes vypadá, jako by byl „mimo“, což lze někdy mylně považovat za druh jakéhosi záchvatu.

2) Zrychlená konzumace

Jde o opak zastavení konzumace. Jestliže tedy pes žral, začne žrát ještě rychleji, hltá jídlo jako o závod. Pokud žvýkal, začne žvýkat rychleji a intenzivněji.

3) Vrčení

Psi ze sebe začnou vydávat nízké, vytrvalé a hrůzu nahánějící mručení, což může v některých případech provázet ještě další výhrůžná signalizace.

4) Zuřivé vrčení

Před dalšími výhrůžnými signály, nebo zároveň s nimi či po nich, může pes vycenit zuby takovým způsobem, že vertikálně stáhne pysky. Způsob, jak pes předvede prodloužené varování, může být u každého jiný.

5) Chňapání

Chňapání je kousání naprázdno, kdy pes záměrně mine cíl. Lidé často říkají, že se je pes snažil kousnout, ale že se mu to nepovedlo nebo že se jim podařilo rychle uhnout. To je ovšem nepravděpodobné, protože i starý, doma se povalující pes má lepší rychlost reakce než olympijský atlet. Když chce pes kousnout, také kousne. Když chce chňapat naprázdno, chňapá naprázdno.

6) Tlumené kousnutí

Když pes kousne, ale nezpůsobí přitom zranění, řekne se, že se naučil kousat tlumeně nebo že má „měkkou“ či „dobrou“ tlamu. Existují dohady, že této schopnosti kousat bez zranění nabývá ve věku do 4 měsíců na základě volné hry s ostatními štěňaty. Ve skutečnosti se má za to, že štěňata mají tak ostré zuby podobné jehlám proto, že to doopravdy bolí, když kousnou jiné štěně. Štěňata potřebují zpětnou vazbu v podobě přerušení hry, když je kousnutí příliš silné, nicméně jejich čelisti jsou v té době natolik slabé, že pouhým tlakem by nikoho nezranila. Proto mají ostré zuby. Podrobnější informace, jak u štěňat dosáhnout měkké tlamy, najdete v knize Iana Dunbara *How to Teach a New Dog Old Tricks* nebo v jiných vynikajících knihách na téma výcviku štěňat.

Psi s měkkou tlamou mají před sebou růžovější budoucnost než psi, kteří kousáním způsobují zranění. Lze na ně uplatňovat agresivnější postupy, protože je u nich mnohem nižší riziko, kdyby se během výcvikové lekce nebo v době mezi lekcemi nějak provinili. Majitelé se pochopitelně zdráhají pracovat se psem, který vážně poranil někoho z rodiny.

Adaptivní význam střežení zdrojů

Stále mne přivádí k úžasu, jak typicky se projevuje chování domácích psů, i když už nejsou vystaveni tlaku evolučního výběru. Hlavním příkladem je střežení zdrojů, kdy se pes chová agresivně, jestliže právě vlastní (nebo někdy se snaží získat) žrádlo, hračky, kosti, své majitele, svůj pelíšek a psí boudu. A to se děje i po všech těch generacích chovatelů psů, kteří si je vybírali kvůli jejich přizpůsobivosti a různým úkolům, a při stálém přísunu potravy a dalších zdrojů, takže by bylo možné považovat toto chování za zastaralé; i přesto, jak je jejich střežení zdrojů drahé, značná část domácích psů střeží věci, mezi něž patří psi a lidé, jakož jejich vlastní ochránci, kteří to všechno poskytují! Kdyby nic jiného, existuje určitý selekční tlak proti tomuto chování, protože naše společnost jen málo toleruje projevy agresivity vůči lidem, zvláště vůči členům rodiny, což je ale zároveň kontext, kde se střežení zdrojů nejčastěji vyskytuje. U psů, kteří se vyznačují tímto přehnaným hlídáním zdrojů, je větší pravděpodobnost, že budou utraceni. Přesto se u nich tento rys i nadále vyskytuje, a zdaleka ne jen v ojedinelých případech.

Není však těžké pochopit, že masožravec loví ve skupině, u něhož se tento rys vyskytuje, by měl v přirozeném prostředí reprodukční výhodu oproti psům, kteří ochotně svou kořist postoupí jiným. Je to tedy dobrý rys, podobně jako funkční imunitní systém nebo nohy, které umí rychle běhat. Ovšem v domácím prostředí je nežádoucí.

Mylné představy o střežení zdrojů

1) Že je to abnormální chování.

Jak jsme viděli, hlídání potravy, oblíbených předmětů, družek a druhů, jakož i fyzického prostoru v přirozeném prostředí představují vysoce adaptivní rysy. Jestliže by se o sebe měl pes zítra postarat sám, měli by ti, kteří žárlivě střeží svůj majetek, lepší šanci na přežití a množení než ti, kteří tuto vlastnost nemají.

2) Že vzhledem k tomu, že je takové chování především dané geneticky, a nikoli naučené, nelze ho změnit.

Tento omyl se neomezuje pouze na žárlivé hlídání zdrojů. Přestože platí, že určitému chování je možné se díky genetické dispozici naučit v některých případech snáze nebo ho v jiných případech narušit, neexistuje jednoznačná souvislost mezi tím, jak je určité chování považováno za určené geny, a otevřeností vůči modifikaci chování.

Prostředí selektuje chování dvěma paralelními způsoby. Jedním je přidělování výhody jednotlivcům s takovou DNA, která podporuje určité chování, a druhým je výhoda jednotlivců, kteří se pohotově naučí určitému chování v průběhu života. Otázka, zda je povaha jedince výsledkem působení genů, nebo výchovy, vychází z falešné dichotomie. Když se přistihnete při otázce, zda je určité chování „naučení“, nebo „geneticky dané“, odpověď bude vždycky znít, že obojí.

3) Že ho lze vyléčit tím, že si pes uvědomí, že zdrojů je dostatek.

Je to přístup vycházející z logiky, že je třeba psa přesvědčit, že není třeba střežit zdroje, protože jich je spousta. Bohužel

se ukazuje, že tohle psi nechápou, ale naštěstí reagují na jiná opatření, která popíšeme později.

4) Že jde o symptom dominantní či agresivní osobnosti psa.

Tahle pověra je dána především tím, že se velká část chování psů vysvětluje převažujícími modely společenské hierarchie a že se v duchu těchto modelů také se psy zachází. Obrovské procento majitelů psů má velmi vágní, pokud vůbec nějakou, představu o tom, jak uplatňovat alespoň i ty nejzákladnější techniky operantního a klasického podmiňování, a přesto se prakticky všichni majitelé mohou bezstarostně ohánět slovem „dominance“. Vysvětlování střežení zdrojů jako něčeho, co se týká hierarchického postavení, také hezky zapadá do lékařského modelu diagnostiky symptomů, jakož i desítky let trvajících ospravedlňování používání nepříjemných stimulů ve výcviku. Na střežení zdrojů však platí znečitlivování a protipodmiňování (podmiňování, při kterém se negativní reakce na podnět nahrazuje pozitivní reakcí), jakož i správně prováděné operantní techniky, což poněkud zpochybňuje onu dominanci. Když pes přestane střežit svou potravu a hračky, stane se tím méně dominantní následkem znečitlivování a protipodmiňování? Pokud ano, tak na základě jakého mechanismu? Vyplývá z toho tedy, že hierarchické postavení není neměnný rys? Pokud jím není, lze o nějakém psu vůbec říci, že je „dominantní“? Jestliže je dominance vztah, a nikoli rys, jak mohou prostá znečitlivování a protipodmiňování tento vztah změnit? Elegance behaviorálního paradigmatu spočívá částečně v tom, že umožňuje mnohem jednodušší způsob, jak popsat chování po terapii. Rovněž stojí za zmínku, že velké procento psů se sklonem ke střežení zdrojů se vyznačuje rovněž dalšími problémy, jako například

submisivním močením, plachostí nebo malou sebedůvěrou, což vypadá jako opak předpokladu, že jde o psy přehnaně asertivní (tj. „dominantní“). Znovu opakují, že když se pečlivě zdokumentuje, co pes dělá, a poté se uplatní operantní a klasické podmiňování vedoucí ke změně, je to ekonomičtější i efektivnější. Lidé si možná rovněž myslí, že pes, který má sklon střežit zdroje, není „hodný“ pes. Podle mého názoru zde záleží na tom, jak si definujeme pojem „hodný“. Mnozí z nejhodnějších psů, které znám, včetně mých dvou border kolí, patřili původně k těm, kteří zuřivě střeží zdroje, ale napravili se pomocí podmiňování. Podle názoru prakticky každého, kdo se s nimi setkal, to byli a jsou „hodní“ psi.

5) Že je to výsledek „rozmazlování“ psa.

Střežení zdrojů je problematické chování, které souvisí s rovnými příležitostmi. Objevuje se u mladých i starých, u všech ras i psů s nejrůznější životní historií. Žasnu, jak snadno jsou lidé schopni označit psy za rozmazlené, když jsou pouze uspokojovány základní potřeby psů, když jsou jednoduše milováni a když se v jejich životě víceméně nevyskytuje trestání a další nepříjemné podněty. Psi se takto označí často v případech, kdy se jejich majitelé snaží dostat nepředvídané události pod kontrolu: když psi štěkají, aby dostali, co chtějí, když jsou drzí, neukáznění, neposlušní atd. Neexistuje však žádný důkaz, že nedostatečná poslušnost má něco společného se střežením zdrojů. Tímto střežením zdrojů se vyznačuje mnoho psů, kteří jsou jinak dokonale poslušní a chovají se bezvadně – a také naopak, u mnoha psů s oběma problémy se může jejich střežení zdrojů vyřešit, aniž by se nějak zlepšila jejich poslušnost, ačkoli je samozřejmě možné, že selepší i ta.

Jaké jsou druhy střežení zdrojů

Psi mohou střežit potravu a/nebo misku se žrádlem, milované hračky nebo předměty, své majitele nebo libovolné místo, kde rádi spí. Psi se často vyznačují více než jen jedním druhem střežení a mohou mít rovněž problémy s ovládním těla. Může se pochopitelně stát, že ti, kteří mají sklon ke střežení různých předmětů, mají též řadu dalších problémů s chováním, ale nejčastější kombinací asi bude střežení více než jednoho zdroje plus potíže s určitými typy manipulace s tělem. I když můžeme být v pokušení poukazovat na trend přistupovat k různým formám střežení jako k důkazu určitého syndromu nebo poruchy (například dominance), která stojí v pozadí, v behaviorálním modelu není třeba vedle pozorovatelného chování vymýšlet další konstrukce k tomu, aby se toto chování vysvětlilo nebo modifikovalo.

Střežení potravy

Jde o nejčastější druh střežení a může vypadat jako jeden nebo více následujících případů:

- Pes ohrožuje nebo kouše ty, kdo se k němu přiblíží, když žere z misky.
- Pes ohrožuje nebo kouše, když se mu majitel snaží vzít kus žrádla, do něhož se zakousl.
- Pes ohrožuje nebo kouše, když se k němu někdo přiblíží poté, co najde žrádlo v misce.

Existence a závažnost střežení potravy obvykle zcela závisí na hodnotě nebo chutnosti dotyčného žrádla. Jestliže pes není motivován konkrétním žrádlem, neznamená to, že již nemá sklon ke střežení, jestliže tento druh potravy nestřeží. Jediné oprávněné vyloučení střežení potravy by bylo v případě, že jde o takovou potravu, již má silnou motivaci zkonzumovat. Někteří psi mohou mít nutkání střežit jakékoli žrádlo, dokonce i prázdnou nádobu,

velice reflexivním způsobem, ale většina bude střežit pouze žrádlo, které ho bude dostatečně motivovat.

Střežení předmětů

Střežení předmětů se může vyskytnout u každého psa. Znovu upozorňuji, že míra urputnosti střežení značně závisí na hodnotě, jakou má pro psa daný předmět. K běžně střeženým předmětům patří kosti, nevydělaná kůže a vepřové uši (tyto podivuhodné předměty lze klasifikovat též jako potravu), oblíbené hračky a míčky, kusy prádla, papírové kapesníčky, obaly, jakož i klacíky a předměty, které pes krade a jejichž hodnota je navýšena o jejich novost, mimořádně silnou reakci majitele a/nebo jeho samotné vlastnosti.

Střežení místa

Nejběžněji probíhá střežení místa následovně:

- Pes, který nedovolí majitelům nebo jejich partnerům jít do postele nebo do ložnice, když tam leží sám.
- Pes, který je nevrlý a agresivní, když se uvelebí na určitém kusu nábytku nebo když se k němu chce někdo přiblížit nebo ho odtud vypudit.
- Pes, který zastrašuje kolemjdoucí a/nebo psy, když je ve své boudě nebo v autě.

Zajímavým rysem jakéhokoli druhu střežení je, že jeho intenzita nemusí souviset pouze s hodnotou zdroje, nýbrž také s tím, kdo se ke psovi přibližuje. Klasickým příkladem je střežení místa, například když pes, který k sobě do postele pustí paničku, ale pánečka ne.

Střežení majitele

Když se k psům někdo přibližuje, mohou být selektivně agresivní – hlavně když se k nim přibližují jiní psi, ačkoli terčem mohou být také lidé – jestliže jsou v blízkosti svých majitelů nebo když jsou na vodítku. Někteří majitelé považují jejich „žárlivé“ chování za lichotivé nebo zábavné, kdežto jiné znervozňuje. Majitelé často připisují takové chování „ochrannému pudu“. Topografie takového chování je totožná s ostatními typy střežení zdrojů a reaguje na stejný druh léčebných cvičení, takže je logické, že v takových případech budeme za vytoužený zdroj považovat majitele.

Další typy střežení

Psi mohou střežit rovněž jiné psy, jejich vodítka, jakýkoli počet zvláštních předmětů majitele a ve zřídkaových případech i vodu. Jednou jsem zažila případ, kdy pes nutkavě střežil všechno v dosahu jednoho metru od svého těla, včetně jistého předmětu, jímž byla leštěnka na nábytek – která ho v jiném kontextu děsila.

Kombinace

Není neobvyklé, že se intenzita střežení může zvýšit přidáním dalších prvků. Představte si psa, který má mírný sklon ke střežení předmětů a zároveň střední sklon ke střežení postele. Jestliže se k tomuto psu někdo přiblíží poté, co se zmocnil nové žádoucí hračky, když leží na posteli, pravděpodobně se bude projevovat jako agresivnější hlídač než doposud. Podobně to platí o problémech s manipulací s jeho tělem – nebo o jiných záležitostech souvisejících s nepříjemnými pocity, jež u psa vyvolávají neznámí lidé či někteří neznámí lidé – mohou se zkombinovat se střežením zdroje takovým způsobem, že jeho reakce prudce eskaluje.

Manipulace s tělem

Naše představy o psech jsou plné výjevů, kdy se psi dožadují poplácávání a drbání na břicho a za ušima. Když potom máme co dělat se psem, který je nervózní nebo podrážděný, když ho něco bolí nebo když právě absolvoval nepříjemnou proceduru u veterináře, ocitáme se v pasti, protože je zjevné,

že těmto psům se vůbec nezamlouvá, že bychom se jich měli jakkoli dotýkat, i když jsou naše motivy dobré, či dokonce láskyplné. Skutečnost je ale taková, že nelze očekávat, že bude možné snadno manipulovat s tělem dospělých jedinců *kteréhokoli jiného* živočišného druhu, jestliže se jich lidé systematicky a ve velké míře nedotýkali a nemazlili se s nimi už v době, když se narodili a když byli malými mláďaty.

To se může pojit se supervysokou laťkou, kterou psům nastavujeme – představujeme si, že by se přeci měli „přirozeně“ rádi nechat dotýkat. A přitom často děláme chybu v tom, že se se štěňaty dostatečně nemazlíme, že opomíjíme určité části jejich těla, že nedbáme dostatečně na to, aby to pro ně bylo příjemné a uvolňující, nebo v horších případech, když dovolíme, aby zažila něco traumatického, a poté se aktivně nepostaráme o to, aby se tato újma napravila.

Jestliže se nad tím skutečně zamyslíme, nemůže být potom takovým překvapením, že se psi mohou chovat defenzivně a cítit se nepříjemně, když se jich dotýkáme určitým způsobem nebo na určitých místech.

Nejčastější problémy při manipulaci s tělem psa zahrnují:

- omezování pohybu těla, hlavy, čelistí a/nebo končetin
- uchopování za obojek

TO JE MOJE!

- sahání na hlavu
- nasazování náhubky a sahání na tlamu
- čištění uší
- sahání na nohy – přední, zadní nebo obojí
- stříhání drápů
- uchopování za kůži
- tahání za srst/česání
- sahání na zadní části těla
- sahání na ocas

Ti, kdo se věnují česání psů v psích salonech, jsou vzhledem k povaze své práce nuceni zvládat spoustu psů, kteří nejsou zvyklí na to, že s nimi někdo manipuluje. Není divu, že jsou často pokousáni a že – stejně jako mnoho veterinářů – často trvají na tom, aby měli psi nasazený náhubek. Naštěstí i přesto, že existuje mnoho způsobů, jak manipulovat s tělem psa tak, aby si na to pes zvykl, je možné tuto věc ve velké většině případů úspěšně vyřešit pomocí dobře prováděné prevence a terapeutických cvičení.